

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän (RP 173/2022 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUB 10/2022 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lönegarantilagen (866/1998) 22, 28 och 28 a §, av dem 28 § sådan den lyder i lagarna 1633/2009 och 1157/2016 och 28 a § sådan den lyder i lag 1633/2009, samt
fogas till lagen nya 4 a, 5 a och 28 b—28 d § som följer:

4 a §

Fordran som baserar sig på tredskodom eller förlikning

En fordran som baserar sig på en tredskodom eller på en förlikning som fastställts av domstol kan betalas enligt lönegarantin, om lönegarantimyndigheten med stöd av någon annan utredning har kunnat försäkra sig om grunden för fordran och dess belopp.

För att fordringar som baserar sig på förlikning ska kunna betalas enligt lönegarantin förutsätts dessutom att lönegarantimyndigheten får utredning över vilka av de fordringar som följer av ett anställningsförhållande förlikningen grundar sig på.

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

5 a §

Allvarlig exploatering av arbetskraft

Tidsfristen enligt 5 § hindrar inte att lönegaranti betalas, om

1) arbetsgivaren eller dennes företrädare har gjort sig skyldig till ett brott enligt 25 kap. 3 eller 3 a §, 36 kap. 6 eller 7 § eller 47 kap. 3 eller 3 a § i strafflagen (39/1889) mot arbetstagaren och det ansöks om betalning enligt lönegarantin av fordringar som grundar sig på anställningsförhållandet och som dömts ut genom en fällande dom i brottmål eller på dem grundad brottsskadeersättning, eller

2) det i ärendet annars finns grundad anledning att bedöma att arbetstagaren har utsatts för sådan allvarlig exploatering av arbetskraft som har hindrat möjligheten att ansöka om betalning av fordringar enligt lönegarantin inom den tid som anges i 5 §.

Ansökan om att en fordran som avses i 1 punkten ska betalas enligt lönegarantin ska göras inom tre månader från det att domen i brottmålet vunnit laga kraft, och ansökan om att en fordran som avses i 2 punkten ska betalas enligt lönegarantin ska göras inom 18 månader från det att anställningsförhållandet upphörde.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf tillämpas dock inte om arbetstagaren på grundval av ett tidigare anställningsförhållande har fått den tid som avses i 2 mom. till godo.

22 §

Talan mot staten

Om en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och som arbetsgivaren inte har bestridit, med stöd av 4 § har ogillats såsom outredd eller ogrundad, ska arbetstagaren för att bevara sin rätt till betalning enligt lönegarantin vid tingsrätten väcka talan mot staten om fastställande av grunden för och beloppet av fordran.

28 §

Parters skyldighet att medverka och lämna uppgifter

Den som är part i ett lönegarantiärende är skyldig att medverka till utredningen av lönegarantiärendet och lämna lönegarantimyndigheten de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen.

28 a §

Skyldighet att lämna uppgifter på en juridisk persons vägnar

Uppgiftsskyldigheten för en juridisk person som är arbetsgivare gäller också

1) den som är medlem i styrelsen eller motsvarande organ eller som är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning,

2) den som är personligen ansvarig för den juridiska personens förpliktelser,

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

3) den som har rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna den juridiska personens firma,

4) den som av omständigheterna att döma i praktiken leder den juridiska personens verksamhet eller sköter dess förvaltning eller egendom.

Skyldig att lämna uppgifter är också den som har innehaft en sådan ställning som avses i 1 mom. under en tid av ett år innan uppgifterna begärdes.

Om inga sådana personer som avses i 1 eller 2 mom. finns, är den som senast har innehaft motsvarande ställning skyldig att lämna uppgifter.

28 b §

Vite och handräckning

Lönegarantimyndigheten kan vid vite bestämma att arbetsgivaren eller en person som avses i 28 a § ska lämna ut följande material eller motsvarande utredning på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990):

1) kopior av de handlingar som gäller anställningsförhållandet, arbetstidsbokföringen och semesterbokföringen, om de behövs för att utreda ett lönegarantiärende,

2) bokföringsböcker, verifikat, annat bokföringsmaterial och andra handlingar och upptagningar som hänför sig till affärs- eller yrkesverksamheten, om de är nödvändiga för att utreda ett lönegarantiärende, och

3) handlingar som gäller sammanslutningars eller stiftelsers förvaltning och avtal, om de är nödvändiga för att utreda ett lönegarantiärende.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på en sådan part i fråga om vilken det har uppstått ett behov av att utreda om denne i egenskap av förvärvare enligt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen eller med stöd av 2 kap. 5 § 2 mom. i semesterlagen (162/2005) är ansvarig för fordringar i fråga om vilka det ansökts om betalning enligt lönegarantin.

En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

28 c §

Rätt att få uppgifter av andra än parter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna, arbets- och näringsbyråerna och kommunerna samt av Migrationsverket uppgifter som är nödvändiga för att utreda rätten att arbeta för den som ansöker om lönegaranti.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av den som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på en gemensam bygg- eller varvsarbetsplats eller av någon annan huvudgenomförare samt av räkenskapsbyrån för arbetsgivaren för den som ansöker om betalning enligt lönegarantin få de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett lönegarantiärende. Arbetsgivarens räkenskapsbyrå

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

har rätt att av närings-, trafik- och miljöcentralen få en skälig ersättning för kostnaderna för fullgörandet av skyldigheten att lämna uppgifter inom ramen för det anslag som står till förfogande.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

28 d §

Utlämnande av uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna får dessutom trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter som hänför sig till lönegarantin och som är nödvändiga för

1) förundersökningsmyndigheter för att förebygga, avslöja eller utreda brott eller föra brott till åtalsprövning,

2) åklagare för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019),

3) centralen för utredning av penningtvätt för skötsel av uppgifter enligt 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

4) Skatteförvaltningen för skötsel av uppgifter enligt 2 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010),

5) arbetarskyddsmyndigheter som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) för lagstadgade tillsynsuppgifter som gäller arbetarskyddet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 4 a, 5 a och 22 § tillämpas första gången på de lönegarantiansökningar som har lämnats in efter ikraftträdandet av lagen. På lönegarantiansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser i 22 § som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 20, 26 och 26 a §, av dem 26 § sådan den lyder i lagarna 1634/2009 och 1158/2016 och 26 a § sådan den lyder i lag 1634/2009, samt fogas till lagen nya 3 a och 26 b—26 d § som följer:

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

3 a §

Fordran som baserar sig på tredskodom eller förlikning

En fordran som baserar sig på en tredskodom eller på en förlikning som fastställts av domstol kan betalas enligt lönegarantin, om lönegarantimyndigheten med stöd av någon annan utredning har kunnat försäkra sig om grunden för fordran och dess belopp.

För att fordringar som baserar sig på förlikning ska kunna betalas enligt lönegarantin förutsätts dessutom att lönegarantimyndigheten får utredning över vilka av de fordringar som följer av ett anställningsförhållande förlikningen grundar sig på.

20 §

Talan mot staten

Om en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och som arbetsgivaren inte har bestridit, med stöd av 3 § har ogillats såsom outredd eller ogrundad, ska arbetstagaren för att bevara sin rätt till betalning enligt lönegarantin vid tingsrätten väcka talan mot staten om fastställande av grunden för och beloppet av fordran.

26 §

Parters skyldighet att medverka och lämna uppgifter

Den som är part i ett lönegarantiärende är skyldig att medverka till utredningen av lönegarantiärendet och lämna lönegarantimyndigheten de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen.

26 a §

Skyldighet att lämna uppgifter på en juridisk persons vägnar

Uppgiftsskyldigheten för en juridisk person som är arbetsgivare gäller också

- 1) den som är medlem i styrelsen eller motsvarande organ eller som är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning,
- 2) den som är personligen ansvarig för den juridiska personens förpliktelser,
- 3) den som har rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna den juridiska personens firma,
- 4) den som av omständigheterna att döma i praktiken leder den juridiska personens verksamhet eller sköter dess förvaltning eller egendom.

Skyldig att lämna uppgifter är också den som har innehaft en sådan ställning som avses i 1 mom. under en tid av ett år innan uppgifterna begärdes.

Om inga sådana personer som avses i 1 eller 2 mom. finns, är den som senast har innehaft motsvarande ställning skyldig att lämna uppgifter.

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

26 b §

Vite och handräckning

Lönegarantimyndigheten kan vid vite bestämma att arbetsgivaren eller en person som avses i 26 a § ska lämna ut följande material eller motsvarande utredning på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990):

1) kopior av de handlingar som gäller anställningsförhållandet, arbetstidsbokföringen och semesterbokföringen, om de behövs för att utreda ett lönegarantiärende,

2) bokföringsböcker, verifikat, annat bokföringsmaterial och andra handlingar och upptagningar som hänför sig till affärs- eller yrkesverksamheten, om de är nödvändiga för att utreda ett lönegarantiärende, och

3) handlingar som gäller sammanslutningars eller stiftelsers förvaltning och avtal, om de är nödvändiga för att utreda ett lönegarantiärende.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på en sådan part i fråga om vilken det har uppstått ett behov av att utreda om denne i egenskap av förvärvare enligt 1 kap. 10 § i lagen om sjöarbetsavtal eller med stöd av 11 § i semesterlagen för sjömän (433/1984) är ansvarig för fordringar i fråga om vilka det ansökts om betalning enligt lönegarantin.

En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

26 c §

Rätt att få uppgifter av andra än parter

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av denna lag av skattemyndigheterna, utskönningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, arbetslöshetskassorna och arbets- och näringsbyråerna samt av Migrationsverket uppgifter som är nödvändiga för att utreda rätten att arbeta för den som ansöker om lönegaranti.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av räkenskapsbyrån för arbetsgivaren för den som ansöker om betalning enligt lönegarantin få de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett lönegarantiärende. Arbetsgivarens räkenskapsbyrå har rätt att av närings-, trafik- och miljöcentralen få en skälig ersättning för kostnaderna för fullgörandet av skyldigheten att lämna uppgifter inom ramen för det anslag som står till förfogande.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att inhämta uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden också av en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Riksdagens svar RSv 130/2022 rd

26 d §

Utlämnande av uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att till en myndighet eller ett samfund som sköter lönegarantiärenden i en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiärenden som har inletts där.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna får dessutom trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter som hänför sig till lönegarantin och som är nödvändiga för

1) förundersökningsmyndigheter för att förebygga, avslöja eller utreda brott eller föra brott till åtalsprövning,

2) åklagare för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019),

3) centralen för utredning av penningtvätt för skötsel av uppgifter enligt 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

4) Skatteförvaltningen för skötsel av uppgifter enligt 2 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010),

5) arbetarskyddsmyndigheter som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) för lagstadgade tillsynsuppgifter som gäller arbetarskyddet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 3 a och 20 § tillämpas första gången på de lönegarantiansökningar som har lämnats in efter ikraftträdandet av lagen. På lönegarantiansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser i 20 § som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors 28.10.2022

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare